

POSTANOWIENIE

15 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 15 lutego 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa T. S.

przeciwko G. G.

o ochronę dóbr osobistych,

na skutek skargi kasacyjnej T. S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z 12 stycznia 2023 r., I ACa 130/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje adwokat M.J. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie 742,50 zł, w tym podatek VAT, kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód T. S. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 12 stycznia 2023 r., zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z 18 grudnia 2020 r.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na zachodząca w sprawie nieważność postępowania na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c. z uwagi na to, że skład Sądu drugiej instancji był sprzeczny z przepisami prawa oraz wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście

uzasadniona, gdyż pobieżna i wybiórcza lektura okoliczności, które Sąd drugiej instancji przyjął jako podstawę rozstrzygnięcia, stoi w sposób rażący w sprzeczności z treścią norm prawnych opisanych w podniesionych w skardze zarzutach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zdaniem skarżącego, w sprawie zachodzi nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. (skład sądu orzekającego sprzeczny z przepisami prawa) z uwagi na rozpoznanie sprawy w składzie jednego sędziego. Jak jednak wynika z art. 15z¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich, w sprawach rozpoznawanych według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego; prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawartość lub precedensowy charakter sprawy.

Rozpoznanie sprawy przez Sąd Apelacyjny w składzie jednego sędziego było zatem zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Orzekanie przez sąd drugiej instancji w składzie trzech sędziów było bowiem fakultatywne. Wykładnia przepisów, do których odwołuje się skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, przyjęta w mającej moc zasady prawnej uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, obowiązuje od dnia jej podjęcia. Wskazana uchwała nie mogła mieć wobec tego wpływu ani znaczenia dla zaskarżonego rozstrzygnięcia, bowiem Sąd w niniejszej sprawie orzekł przed jej podjęciem.

Skarga kasacyjna jest natomiast oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania

prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob. postanowienia SN z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, i z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie SN z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie SN z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Skarżący nie wykazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Po pierwsze, nie może być skuteczny zabieg, którym posłużył się powód, powołując się w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na naruszenie przepisów wskazanych w ramach podstaw kasacyjnych. Są to przecież dwa odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej. Przestanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia SN: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08).

Po drugie, spory dotyczące naruszenia czci (godności i dobrego imienia) mają szczególny charakter, bowiem w każdej sprawie konieczne jest ustalenie, czy dana ocena (sformułowanie, zarzut, krytyka, wypowiedź) mieści się w gwarantowanych konstytucyjnie i konwencyjnie ramach swobody wypowiedzi, czy też poza te ramy wykracza. Dokonanie takiego ustalenia nie jest łatwe – nie istnieje prosty wzorzec, do którego można się odnieść, nie ma ustalonego katalogu zwrotów, wyrażeń i słów, które zawsze będą mieścić się lub zawsze będą wykraczać poza granice dozwolonej krytyki. Korzystanie z wcześniejszego orzecznictwa na niewiele się zdaje, bowiem każda sytuacja jest неповtarzalna. Nie ma „katalogu niedozwolonych słów i zwrotów” i nigdy z góry nie da się ocenić, czy *in concreto* dane sformułowanie nie będzie naruszać dóbr osobistych w sposób bezprawny, przekraczając ramy wolności słowa (tak, trafnie, wyrok SN z 26 kwietnia 2023 r., II CSKP 1060/22).

W sytuacji, gdy naruszenie dóbr osobistych w postaci dobrego imienia ma być wynikiem użycia w stosunku do tej osoby określonych słów lub sformułowań, to warunkiem ustalenia, że do takiego naruszenia doszło, jest wyczerpujące rozważenie znaczenia tych słów lub sformułowań, z uwzględnieniem możliwych ich konotacji i odniesień. W zależności od tego, o jakie słowa lub sformułowania chodzi, w grę wchodzi potrzeba uwzględnienia ich rozumienia oraz odbioru społecznego. Trzeba brać ponadto pod uwagę kontekst sytuacyjny lub rodzaj wypowiedzi, w której słowa te lub sformułowania zostały użyte, i zastosowany środek komunikacji (wyrok SN z 20 stycznia 2017 r., I CSK 99/16).

Przewidziana w art. 24 § 1 k.c. ochrona pozostawia przy tym sądowi znaczny zakres swobody ocennej, konieczny ze względu na zróżnicowany kontekst sytuacyjny i podmiotowy zdarzeń kwalifikowanych przez powoda jako naruszenie dóbr osobistych (postanowienie SN z 9 stycznia 2018 r., V CSK 365/17). Istniejący między stronami konflikt oraz zachowania powoda względem pozwanej, nie dają podstaw do zakwalifikowania orzeczenia Sądu Apelacyjnego jako oczywiście wadliwego i wydanego z rażącym, niebudzącym wątpliwości naruszeniem wskazanych w skardze przepisów. Nie sposób więc przyjąć, że skarga powoda jest oczywiście uzasadniona.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz na podstawie § 8 pkt 2 i § 14 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, a także § 2 pkt 2 i § 8 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie – mając na uwadze wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19; z 20 grudnia 2022 r., SK 78/21, i z 19 kwietnia 2023 r., SK 85/22 – przyznał adwokat M. J. 742,50 zł, w tym podatek VAT, kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

[SOP]

[a!]

